



Ministru komitejas

Rekomendācija dalībvalstīm Rec(2003)4 par kopīgiem nosacījumiem cīņai pret korupciju politisko partiju un priekšvēlēšanu kampaņu finansēšanā

*(Pieņemta Ministru komitejas 2003.gada 8.aprīļa
835. ministru vietnieku sanāksmē)*

Ministru komiteja, saskaņā ar Eiropas Padomes statūtu 15.b pantu,

Ņemot vērā, ka Eiropas Padomes mērķis ir nodrošināt lielāku vienotību tās dalībvalstu starpā,

Ņemot vērā, ka politiskās partijas ir fundamentāla demokrātisku valstu sistēmas sastāvdaļa un ir būtisks līdzeklis pilsoņu politiskās gribas izteikšanai,

Ņemot vērā, ka politisko partiju un priekšvēlēšanu kampaņu finansējumam visās valstīs jāatbilst noteiktiem standartiem, ar mērķi novērst un apkarot korupciju,

Pārliecināti, ka korupcija ir nopietns drauds likuma varai, demokrātijai, cilvēktiesībām, vienlīdzībai un sociālajam taisnīgumam, ka tā traucē ekonomiskai attīstībai, apdraud demokrātisko institūciju stabilitāti un iedragā sabiedrības morālos pamatus,

Atsaucoties uz rekomendācijām, kas pieņemtas Eiropas Tieslietu ministru 19. un 21. konferencē (Valetā 1994.gadā un Prāgā 1997.gadā),

Atsaucoties uz Darbības Programmu Korupcijas Apkarošanai, kuru 1996.gadā pieņēma Ministru komiteja,

Saskaņā ar Eiropas Padomes valstu un valdību vadītāju otrās galotņu tikšanās laikā 1997.gada 10. un 11.oktobrī Strasbūrā pieņemto Noslēguma deklarāciju un Darbības plānu,

Ņemot vērā Rezolūciju (97) 24 Par divdesmit vadošajiem principiem cīņai pret korupciju, kuru pieņēma Ministru Komiteja 1997.gada 6.novembrī, īpaši 15.principu, kas atbalsta noteikumu izveidi korupcijas novēršanai politisko partiju un priekšvēlēšanu kampaņu finansēšanā,

Ņemot vērā Rekomendāciju 1516 (2001) par politisko partiju finansēšanu, ko 2001.gada 22.maijā pieņēma Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja,

Ņemot vērā 3.Eiropas specializēto pretkorupcijas iestāžu konferences Madridē no 1998.gada 28.līdz 30.oktobrim secinājumus par tirgošanos ar ietekmi un pretlikumīgu politisko partiju finansēšanu,

Šajā sakarā atsaucoties uz ne-dalībvalstu dalību Eiropas Padomes pretkorupcijas aktivitātēs un novērtējot to nozīmīgo ieguldījumu Programmas cīņai pret korupciju īstenošanā,

Ņemot vērā Rezolūciju (98) 7, kas nosaka daļējo un paplašināto līgumu par Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) dibināšanu, kā arī Rezolūciju (99) 5, kas izveido Pretkorupcijas starpvalstu grupu (GRECO), kuras mērķis ir uzlabot dalībvalstu spēju cīnīties pret korupciju, balstoties uz šajā jomā īstenoto pasākumu izpildes uzraudzību,

Pārliecināti, ka veicināt sabiedrības izpratni par korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumiem, kā arī politisko partiju finansēšanu ir nozīmīgi demokrātisku institūciju pilnvērtīgai darbībai,

Rekomendē dalībvalstu valdībām iekļaut to nacionālajā likumdošanā nosacījumus cīņai pret korupciju politisko partiju un priekšvēlēšanu kampaņu finansēšanā, kuri būtu balstīti kopīgos nosacījumos, kas izklāstīti šīs rekomendācijas pielikumā, tiktāl cik valstīm jau nav specifisku likumu, procedūru vai sistēmu, kas nodrošina efektīvus un labi funkcionējošus alternatīvus risinājumus, un nosaka, ka "Pretkorupcijas starpvalstu grupai– GRECO" jāuzrauga šīs rekomendācijas ieviešana.

Pielikums

Kopīgi nosacījumi cīņai pret korupciju politisko partiju un vēlēšanu kampaņu finansēšanā

I. Politisko partiju finansēšanas ārējie avoti

1.pants Publisks un privāts atbalsts politiskajām partijām

Valsts un tās pilsoņi abi var atbalstīt politiskās partijas.

Valstij ir jānodrošina atbalsts politiskajām partijām. Valsts atbalstam jābūt ierobežotam, lai atbalsts būtu saprātīgs. Valsts atbalsts var būt finansiāls.

Valsts atbalsta sadalē jāpiemēro objektīvi, godīgi un saprātīgi kritēriji.

Valstīm jānodrošina tas, ka jebkāds atbalsts no valsts un/vai iedzīvotājiem netraucē politisko partiju neatkarībai.

2.pants Ziedojuma politiskajai partijai definīcija

Ziedojumi nozīmē jebkādu apzinātu rīcību, kas vērsta uz to, lai nodotu materiālu vai cita veida labumu politiskai partijai.

3.pants Vispārīgi principi par ziedojumiem

a. Pasākumiem, ko veic valstis, lai reglamentētu ziedojumus politiskajām partijām, jānodrošina īpaši noteikumi, kas vērsti uz:

- interešu konflikta novēršanu,
- nodrošina ziedojumu caurspīdīgumu un ļauj izvairīties no slēptiem ziedojumiem,
- nenodara kaitējumu politisko partiju darbībai,
- nodrošina politisko partiju neatkarību.

b. Valstīm ir pienākums nodrošināt:

- i. lai ziedojumi politiskajām partijām būtu publiskoti, īpaši ziedojumi, kas pārsniedz noteiktu apmēru,
- ii. izvērtēt iespēju ieviest noteikumus, kas ierobežotu ziedojumu

apjomu politiskajām partijām,
iii. veikt pasākumus, lai novērstu noteikto ierobežojumu pārkāpšanu.

4.pants Nodokļu atskaitījumi par ziedojumiem

Nodokļu likumdošana var pieļaut nodokļu atskaitījumus par ziedojumiem politiskajām partijām. Šādām nodokļu atļaidēm jābūt ierobežotām.

5.pants Juridisku personu ziedojumi

a. Papildus vispārīgiem principiem attiecībā uz ziedojumiem, valstīm jānodrošina:

i. ka ziedojumi no juridiskām personām politiskajām partijām tiek uzskaitīti juridisko personu grāmatvedībā, un

ii. ka akcionāri vai jebkādi citi juridiskās personas individuālie biedri ir informēti par ziedojumiem.

b. valstīm jāveic darbības, kas būtu vērstas uz to, lai ierobežotu, aizliegtu vai citādi stingri noteiktu ziedojumus no tām juridiskām personām, kas nodrošina preču vai pakalpojumu piegādi jebkādam valsts pārvaldes iestādei.

c. valstīm jāaizliedz juridiskām personām, kuras atrodas valsts vai valsts iestāžu pakļautībā, veikt ziedojumus politiskām partijām.

6.pants Ziedojumi personām, kas saistītas ar politiskajām partijām

Nosacījumi, kas attiecas uz ziedojumiem politiskajām partijām, izņemot nosacījumus par nodokļu atļaidēm, kas atrunāti 4.pantā, jāattiecinā arī uz visām tām personām, kas tieši vai netieši saistītas ar politisko partiju vai citādā veidā atrodas tās kontrolē.

7.pants Ziedojumi no ārvalstu ziedotājiem

Valstīm ir īpaši jāierobežo, jāaizliedz vai citādā veidā jānosaka ziedojumi no ārvalstu ziedotājiem.

II. Vēlēšanu kandidātu un vēlētu amatpersonu finansēšanas avoti

8.pants Vēlēšanu kandidātu un vēlētu amatpersonu finansēšanas noteikumu piemērošana

Noteikumi par politisko partiju finansēšanu jāattiecina *mutatis mutandis* uz:

–vēlēšanu kandidātu vēlēšanu kampaņām,

–vēlētu amatpersonu politiskās darbības finansējumu.

III. Priekšvēlēšanu kampaņu izdevumi

9.pants Izdevumu ierobežojumi

Valstīm jāizsver iespēja veikt darbības, lai novērstu pārmērīgas politisko partiju finansējuma vajadzības, tādas kā, priekšvēlēšanu kampaņu ierobežojumu noteikšana.

10.pants Izdevumu uzskaitē

Valstīm jānosaka, ka ir jāved īpaša uzskaitē par visiem tiem tiešiem un netiešiem izdevumiem, kas rodas attiecībā uz priekšvēlēšanu kampaņām, uz katru politisko partiju, katru kandidātu sarakstu un katru kandidātu.

IV. Caurspīdīgums

11.pants Grāmatvedības uzskaitē

Valstīm jāpieprasa no politiskām partijām un personām, kas saistītas ar politiskajām partijām un kas ir uzskaitītas 6.pantā, pienācīga grāmatvedības uzskaitē. Politisko partiju grāmatvedībai jābūt konsolidētai, lai tā iekļautu, attiecīgi, 6.pantā minēto subjektu grāmatvedības uzskaitē.

12.pants Ziedojumu uzskaitē

a. Valstīm jāpieprasa politisko partiju grāmatvedības uzskaitē izdalīt visus ziedojumus, ko partiju saņēmusi, tajā skaitā minot katra ziedojuma veidu un apmēru.

b. Gadījumos, kad ziedojums pārsniedz noteiktu apjomu, ziedotājiem jābūt minētiem uzskaitē.

13.pants Pienākums iesniegt un publiskot finanšu pārskatus

a. Valstīm jāpieprasa no politiskām partijām regulāri un vismaz reizi gadā iesniegt neatkarīgai iestādei, kas minēta 14.pantā, pārskatus par 11.pantā minētajiem grāmatvedības datiem.

b. Valstīm jāpieprasa politiskām partijām regulāri un vismaz reizi gadā publiskot 11.pantā minētos grāmatvedības datus, vai vismaz šo datu kopsavilkumu, ieskaitot 10.pantā un 12. pantā pieprasīto informāciju.

V. Uzraudzība

14.pants Neatkarīga kontrole

a. Valstīm jānodrošina neatkarīga kontrole pār politisko partiju un priekšvēlēšanu kampaņu finansēšanu.

b. Neatkarīgai kontrolei jāietver pārraudzība pār politisko partiju grāmatvedības uzskaiti un izdevumiem, kas saistīti ar priekšvēlēšanu kampaņām, to prezentēšanu un publicēšanu.

15.pants Specializēti darbinieki

Valstīm jāveicina tiesu sistēmas, policijas un citu darbinieku, kas iesaistīti cīņā ar pretlikumīgu partiju un priekšvēlēšanu kampaņu finansēšanu, specializēšanos.

VI. Sankcijas

16.pants Sankcijas

Valstīm jānodrošina, lai par politisko partiju un priekšvēlēšanu kampaņu finansēšanas noteikumu pārkāpumiem tiktu piemērotas efektīvas, samērīgas un no jauniem pārkāpumiem atturošas sankcijas.